

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан юридичного
факультету

Банах С.В.

2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Перший проректор

Шинкарик М.І.

2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директора ННІОТ

Брич В.Я.

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА НАСЕЛЕННЮ»
 ступінь вищої освіти – магістр
 галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 053 «Психологія»,
 освітньо-професійна програма «Психологія»;
 галузь знань – 23 «Соціальна робота», спеціальність 231 «Соціальна робота»,
 освітньо-професійна програма «Соціальна робота», освітньо-наукова програма
 «Соціальна робота та соціальна політика»;
 галузь знань – 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальність 015 «Професійна освіта (сфера
 обслуговування)», освітньо-професійна програма «Соціальний захист та технології
 надання соціальних послуг»**

кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	1	2	30	15	5	4	96	150	–	2
Заочна	2	3	12	6	–	–	132	150	–	4

30.08.2019р.

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 – «Психологія», галузі знань 23 – «Соціальна робота», спеціальності 231 – «Соціальна робота», освітньо-професійної програми «Соціальна робота», освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна політика», галузі знань – 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 015 «Професійна освіта (сфера обслуговування)», затверджених Вченою радою ТНЕУ (протокол № 10 від «26» червня 2019 р.)

Робочу програму склала: доцент кафедри психології та соціальної роботи, доцент, кандидат психологічних наук **Бугерко Ярослава Миколаївна**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

**Завідувач кафедри ПСР,
д. психол. н., професор**

А.В. Фурман

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Психологія», протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

**Керівник групи
забезпечення спеціальності
д. психол. н., професор**

А.В. Фурман

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Соціальна робота», протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

**Керівник групи
забезпечення спеціальності
д. психол. н., професор**

С.К. Шандрук

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Професійна освіта (сфера обслуговування)», протокол № 1 від 27 серпня 2019 р.

**Керівник групи
забезпечення спеціальності
канд. пед. н., доцент**

В.В. Шафранський

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціально-психологічна допомога населенню»

1. Опис дисципліни «Соціально-психологічна допомога населенню»

Дисципліна «Соціально-психологічна допомога населенню»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки», галузь знань 23 – «Соціальна робота», галузь знань – 01 «Освіта / Педагогіка»	Дисципліна циклу професійної підготовки, нормативна. Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність 053 – «Психологія» спеціальність 231 – «Соціальна робота», спеціальність 015 – «Професійна освіта (сфера обслуговування)»	Рік підготовки: <i>Денна – 1. Заочна – 2.</i> Семестр: <i>Денна – 2. Заочна – 3</i>
Кількість змістових модулів – 3	ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30 год. Заочна – 12 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год. Заочна – 6 год.</i>
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: <i>Денна – 96 год. Заочна – 132 год.</i> <i>Тренінг – 4 год.</i> Індивідуальна робота – 5 год.
Тижневих годин: 10, з них аудиторних: 3		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Соціально-психологічна допомога населенню»

2.1. Мета вивчення дисципліни - надання студентам необхідних знань з основ результативного і раціонально цілеспрямованого впливу на особистість, орієнтація майбутніх фахівців на об'єднання теоретичних знань з практичними навичками роботи з людьми, що потребують допомоги задля забезпечення ефективності реалізації завдань соціально-психологічного захисту населення.

2.2. Завдання вивчення дисципліни. В результаті вивчення дисципліни «Соціально-психологічна допомога населенню» студент повинен **знати**:

- Види, форми і принципи надання соціально-психологічної допомоги населенню;
- конституційні гарантії щодо соціального захисту громадян України та проблеми, що виникають на шляху застосування конституційних норм;
- особливості формування особистості у кризовому суспільстві;
- особливості практичних аспектів надання соціально-психологічної допомоги різним категоріям населення;
- уміти взаємодіяти з державними і громадськими установами, засобами масової комунікації з питань соціальної роботи.

Методологічною основою курсу є системно-діяльнісний підхід доповнений процесуальним, ситуативним, функціональним, поведінковим підходами. Особлива увага приділяється наявним фаховим знанням студентів та існуючому досвіду роботи. Актуалізація вже здобутих знань суспільно-економічного характеру, уміння

використовувати академічну підготовку в змодельованих професійних ситуаціях, що відображає спроможність студентів ідентифікувати себе як фахівця з професійною моделлю соціального працівника чи психолога, сприятиме більш ефективному формуванню практичних професійних навичок майбутнього фахівця соціальної сфери.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати наукові та практичні проблеми у сфері надання соціально-психологічної допомоги населенню України, застосовувати одержані знання та уміння в процесі професійної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності. 3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності працівника соціальної сфери. 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 6. Здатність бути критичним і самокритичним. 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 9. Навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді. 10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів різних наук стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі психології, соціальної роботи, професійної освіти. 2. Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати соціально-психологічну інформацію з різних джерел. 3. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. 4. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації. 5. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. 6. Уміння організовувати та надавати соціально-психологічну допомогу (індивідуальну та групову). Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. 7. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики. 8. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. 9. Здатність застосовувати одержані знання та навички у різноманітних прикладних сферах функціонування народного господарства.

	10. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.
--	--

2.4. Передумови для вивчення дисципліни – засвоєння студентами нормативних знань з дисциплін: соціальний менеджмент, психологія соціального впливу, психологічна служба в системі освіти створюють можливості для набуття ними вмінь і навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій, знання категоріально-понятійного апарату дисциплін сприяють вдосконаленню здатності до критичного оцінювання соціально-психологічних та педагогічних наслідків у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, дозволяють самостійно планувати, організовувати та здійснювати дослідження сучасних проблем соціальної сфери українського суспільства, сприяють виявленню ініціативи та підприємливості задля вирішення психологічних, педагогічних, соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

2.5. Результати навчання. Формування даних компетентностей спричиняє наступні програмні результати навчання:

1. Визначати, аналізувати та пояснювати особливості соціально-психологічних механізмів функціонування та розвитку соціальної сфери суспільства.
2. Демонструвати навички міжособистісного спілкування та роботи в команді у процесі професійної діяльності.
3. Здійснювати оцінювання та прогнозування поведінки суб'єктів соціально-економічних взаємин.
4. Використовувати знання соціокультурних механізмів функціонування людських спільнот з метою пропагування здорового способу життя, підвищення психологічної культури серед населення

3. Програма навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти соціально-психологічної допомоги населенню

Тема 1. Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню. Становлення соціально-психологічної допомоги як напрямку соціальної роботи в сучасному українському суспільстві. Виникнення потреби в соціально-психологічній допомозі населенню. Особливості соціальної допомоги, її види та форми. Особливості психологічної допомоги, її види та форми. Сутнісний зміст соціально-психологічної допомоги.

Література: 8;10;14;27;28.

Тема 2. Соціальна допомога: основні питання політики Соціальна робота як реалізація соціальної політики. Поняття соціальної допомоги, взаємозв'язок з суміжними поняттями: соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальна підтримка, соціальна допомога. Соціальна допомога, як форма соціального забезпечення населення в Україні. Види та форми соціальної допомоги. Соціальне обслуговування як процес надання соціальної допомоги. Вибір форми соціальної допомоги. Встановлення критеріїв відбору отримувачів допомоги. Поняття універсальності та вибіркової. Встановлення критеріїв відбору.

Література: 8; 9; 15; 17;18.

Тема 3. Психосоціальна допомога і психосоціальна робота. Психосоціальна допомога як напрямок психосоціальної роботи. Суспільний запит на психосоціальну допомогу населенню. Джерела зовнішнього соціально-психологічного неблагополуччя та

внутрішні причини неблагополуччя. Психосоціальна робота як нова галузь прикладної психології. Види психосоціальної роботи. Психосоціальний підхід в соціальній роботі.

Література: 9; 15; 17;18.

Змістовий модуль 2. Форми та види надання соціально-психологічної допомоги.

Тема 4. Мас-медіа та телефон довіри як простір психологічної допомоги. Екологічність медіа простору: вимоги сьогодення. Внутрішній світ дитини як віддзеркалення світу дорослих. Мас-медіа для дітей та дорослих. Правова просвіта — на сторожі моральності і людяності. Суб'єкти взаємодії. Маніпуляції. Психологічна допомога у просторі мас-медіа. Основні вимоги до психолога, який працює в ЗМІ. Коротка історія розвитку Служби Телефонної Екстреної Психологічної Допомоги (ТЕПД). Особливості консультативної допомоги по телефону. Завдання, основні функції ТД. Принципи телефонного консультування. Види, етапи, техніка ведення телефонного діалогу. Обмеження телефонного консультування. Організаційні та методичні аспекти діяльності служби «Телефону довіри» в сучасних екстремальних умовах. Контингент та проблематика абонентів «Телефону довіри» в сучасних умовах. Добір і підготовка телефонних консультантів.

Література: 10; 16; 18;19; 21; 32.

Тема 5. Соціально-психологічне консультування безробітних. Підготовка психолога, соціального працівника до проведення психологічного консультування. Інтерв'ю як основний метод консультування. Психологічні особливості безробітних. Особливості психологічного консультування безробітних. Організаційно-документальне забезпечення психологічного консультування безробітних у рамках служби зайнятості.

Література: 9;11;17.

Тема 6. Волонтерство як форма соціально-психологічної допомоги Психологічна підтримка волонтерів, що працюють з постраждалими. Проблематика та методи роботи волонтерів, які працюють з різними групами постраждалих. Психологічна підтримка волонтерів, що працюють із тимчасовими переселенцями. Психогігієнічна та профілактична складова у роботі консультантів «Телефону довіри».

Література: 10;12;15;18.

Змістовий модуль 3. Практика надання соціально-психологічної допомоги різним категоріям населення

Тема 7. Криза як феномен потреби у психосоціальній допомозі. Причини та особливості переживання кризових станів у житті людини. Поняття «критична ситуація» і «криза». Характеристика основних типів критичних ситуацій: стресу, фрустрації, конфлікту, кризи. Динаміка кризи, аналіз фаз кризи. Особливості переживання кризи. Типологія кризових станів. Стратегії психосоціальної допомоги у ситуації кризи. Соціальна підтримка та психосоціальна допомога. Етапи соціально-психологічного супроводу.

Література: 6;10;11;14;25;31.

Тема 8. Психосоціальна допомога дорослим у кризових ситуаціях. Криза «зустрічі зі старістю» та особливості психосоціальної підтримки людей похилого віку. Особливості кризи старіння. Етапи психосоціальної підтримки людей немолодого віку. Технологія бесіди з клієнтом літнього віку. Основні форми психосоціальної роботи з людьми похилого віку. Психосоціальна допомога при переживанні втрати (смерті) близької людини. Психосоціальна допомога при переживанні горя.

Література: 8;11;14;15;18;23.

Тема 9. Психосоціальна допомога дітям у кризових ситуаціях. Феномен сімейного насильства над дітьми. Аналіз поняття «жорстоке ставлення щодо дитини». Типові риси «агресорів». Види насильств щодо дітей та їх ознаки. Наслідки насильства щодо дитини у сім'ї. Наслідки жорстокого ставлення до дітей. Напрямки психосоціальної роботи з дітьми та молоддю. Методи первинної соціальної профілактики насильства в

сім'ї. Соціально-профілактична робота з батьками. Особливості психосоціальної допомоги дитині, що пережила насильство.

Література: 8;11;14;15;18;23.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Соціально-психологічна допомога населенню»
(денна форма навчання)**

Тематика	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1					
Тема 1. Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню	2	2	8		Складання структурних схем
Тема 2. Соціальна допомога: основні питання політики	2	-	10	1	
Тема 3. Психосоціальна допомога і психосоціальна робота	2	2	8		Тестові завдання
Змістовий модуль 2					
Тема 4. Мас-медіа та телефон довіри як простір психологічної допомоги	4	2	18	1	Психологічний диктант
Тема 5. Соціально-психологічне консультування безробітних	4	2	10		Дискусійне обговорення
Тема 6. Волонтерство як форма соціально-психологічної допомоги	4	2	10	1	Тестові завдання
Змістовий модуль 3					
Тема 7. Криза як феномен потреби у психосоціальній допомозі	4	2	10		Дискусійне обговорення
Тема 8. Психосоціальна допомога дорослим у кризових ситуаціях	4	3	10	1	Реферативні повідомлення
Тема 9. Психосоціальна допомога дітям у кризових ситуаціях	4	-	10	1	
Разом	30	15	96	5	

Організація та проведення тренінгу – 4 год

(заочна форма навчання)

Тематика	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.					
Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню	2	-	16		
Соціальна допомога: основні питання політики	-	-	16		
Психосоціальна допомога і психосоціальна робота	-	2	14		Тестові завдання
Змістовий модуль 2.					

Мас-медіа та телефон довіри як простір психологічної допомоги	2	-	16		
Соціально-психологічне консультування безробітних	2	-	14		
Волонтерство як форма соціально-психологічної допомоги	-	2	14		Психологічний диктант
Змістовий модуль 3.					
Криза як феномен потреби у психосоціалній допомозі	2	-	14		
Психосоціальна допомога дорослим у кризових ситуаціях	-	2	14		Реферативні повідомлення
Психосоціальна допомога дітям у кризових ситуаціях	2	-	14		
Всього:	12	6	132		

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню

Мета: Ознайомлення з особливостями становлення соціально-психологічної допомоги як напрямку соціальної роботи в сучасному українському суспільстві

Питання для обговорення:

1. Сутність, мета, предмет і завдання соціальної роботи в перехідний період від тоталітарного суспільства до демократичного.
2. Роль діяльності соціально-психологічних служб у становленні цілісної системи соціальної роботи.
3. Конституційні гарантії щодо соціального захисту громадян України та проблеми, що виникають на шляху застосування конституційних норм.

Література: 8;10;14;27;28.

Практичне заняття № 2

Тема: Психосоціальна допомога і психосоціальна робота

Мета: Аналіз психосоціальної допомоги як напрямку психосоціальної роботи.

Питання для обговорення:

1. Поняття психосоціальної допомоги, взаємозв'язок з суміжними поняттями.
2. Суспільний запит на психосоціальну допомогу населенню.
3. Психосоціальний підхід в соціальній роботі.

Література: 9; 15; 17;18.

Практичне заняття № 3

Тема: Телефон довіри: організація, зміст та методика надання соціально-психологічної допомоги в сучасних вітчизняних умовах

Мета: Ознайомлення з особливостями психологічної допомоги у просторі мас-медіа та телефону довіри

Питання для обговорення:

1. Коротка історія розвитку Служби Телефонної Екстреної Психологічної Допомоги (ТЕПД)
2. Особливості роботи «Телефону довіри»: завдання, функції, принципи телефонного консультування.
3. Обмеження телефонного консультування.
4. Організаційні та методичні аспекти діяльності служби «Телефону довіри» в сучасних екстремальних умовах.

Література: 10; 16; 18;19; 21; 32.

Практичне заняття № 4

Тема: Соціально-психологічне консультування безробітних

Мета: Ознайомлення з особливості психологічного консультування безробітних

Питання для обговорення:

1. Підготовка психолога, соціального працівника до проведення психологічного консультування.
 2. Психологічні особливості безробітних.
 3. Організаційно-документальне забезпечення психологічного консультування безробітних у рамках служби зайнятості
- Література: 9;11;17.

Практичне заняття № 5

Тема: Волонтерство як форма соціально-психологічної допомоги

Мета: Ознайомлення з особливостями волонтерської діяльності в сучасному українському суспільстві

Питання для обговорення:

1. Проблематика та методи роботи волонтерів, які працюють з різними групами постраждалих.
 2. Психологічна підтримка волонтерів, що працюють із тимчасовими переселенцями.
 3. Психогігієнічна та профілактична складова у роботі волонтерів-консультантів «Телефону довіри».
- Література: 10;12;15;18.

Практичне заняття № 6

Тема: Криза як феномен потреби у психосоціалній допомозі

Мета: Ознайомлення з особливостями переживання кризових станів у житті людини

Питання для обговорення:

1. Психологічні особливості внутрішньо переміщених осіб: порушення в афективній, когнітивній, поведінковій сферах.
 2. Негативна, позитивна та нейтральна група психологічних наслідків для переселенців.
 3. Методи і методики діагностичної і психотерапевтичної роботи з переселенцями.
 4. Психологічна допомога дітям з тимчасово переселених родин.
- Література: 6;10;11;14;25;31.

Практичне заняття № 7

Тема: Соціально-психологічна допомога населенню, що постраждало внаслідок надзвичайних ситуацій

Мета: Ознайомлення з особливостями надання соціально-психологічної допомоги різним групам населення

Питання для обговорення:

1. Динаміка стану людей, що зазнали впливу надзвичайної ситуації.
 2. Специфіка реагування потерпілих на надзвичайні ситуації.
 3. Психотерапія в осередку надзвичайної ситуації.
 4. Етапи повідомлення про смерть родичам загиблих.
 5. Індивідуальна та групова робота з дітьми-переселенцями
- Література: 8;11;14;15;18;23.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ)

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) виконується студентом у формі «Портфоліо», що складається із структурно-логічних схем, які відображають сутність теоретичних основ з дисципліни, що вивчається.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Соціально-психологічна допомога населенню»

1. Соціальна робота як реалізація соціальної політики
2. Роль діяльності соціально-психологічних служб у сучасній Україні
3. Конституційні гарантії щодо соціального захисту громадян України та проблеми, що виникають на шляху застосування конституційних норм.
4. Програми сприяння розвитку місцевих громад та соціально-економічному відродженню постраждалих регіонів
5. Психолого-педагогічна корекція і терапія як технологія соціальної діяльності.

6. Причини успіху та переваги групової форми психологічної терапії.
7. Форми співпраці соціального педагога, вчителя, лікаря-нарколога, представників правоохоронних органів щодо діагностики адиктивної поведінки молоді.
8. Інновації у соціально-психологічних та педагогічних напрямках діяльності.
9. Агресивний соціум: симптоми культурної травми в посттоталітарному суспільстві
10. Основні напрямки допомоги сім'ї, яка має дитину з особливими потребами.
11. Зміст структурної та функціональної характеристики соціальної допомоги.
12. Особливості роботи соціального працівника, психолога, педагога з асоціальними та конфліктними сім'ями.
13. Соціальна допомога жінкам і дітям, які постраждали від насильства.
14. Професійні функції соціального працівника при соціальному супроводі прийомної сім'ї.
15. Проблеми конфліктів та нестабільності сучасної сім'ї.
16. Поведінкові техніки сімейної терапії.
17. Основні напрями роботи волонтерів.
18. Характеристики організацій, що беруть участь у волонтерському русі.
19. Форми виховної роботи, що характерні для діяльності дитячо-молодіжних громадських організацій.
20. Форми роботи, спрямовані на допомогу молоді щодо працевлаштування.
21. Зміст інноваційних форм роботи з питань працевлаштування.
22. Форми освітньо-дозвіллевої роботи соціального працівника у різних вікових групах за допомогою засобів театрального мистецтва.
23. Спілкування в процесі соціальної роботи з клієнтом.
24. Екологічність медіа простору
25. Методи і методики діагностичної і психотерапевтичної роботи з переселенцями.
26. Психологічна допомога як необхідна ланка соціальної роботи.
27. Проблеми становлення правових засад соціально-психологічного забезпечення соціальної роботи в Україні.
28. Конституційні гарантії щодо соціального захисту громадян України.
29. Роль міжнародних стандартів в удосконаленні роботи соціально-психологічних служб.
30. Проблеми становлення правових засад соціальної роботи в Україні.
31. Нові напрями роботи соціальних служб в галузі психологічної допомоги.
32. Роль ООН у формуванні політики соціальної роботи в Україні.
33. Особливості релігійних традицій в розвитку системи соціальної роботи в суспільствах різних типів.
34. Теорії соціальної допомоги у вітчизняній думці — від благодійності до добротності.
35. Визначення мети, принципів, категорій, змісту і засобів соціально-психологічної допомоги.
36. Значення педагогічних і психологічних складових у розвитку системного підходу до соціальної роботи.
37. Цільове призначення служб соціально-психологічної допомоги.
38. Основні функції соціально-психологічних служб.
39. Вирішення соціальних і психологічних проблем становлення особистості у кризовому суспільстві.
40. Вирішення проблеми соціального розвитку дітей в сім'ях.
41. Насильство в сім'ї.
42. Специфіка роботи служб соціально-психологічної допомоги з людьми похилого віку та інвалідами.

43. Роль соціальної підтримки людей похилого віку у період кризи суспільства.
44. Розвиток та особливості соціально-психологічного захисту: зарубіжний і вітчизняний досвід.
45. Проблеми соціально-психологічної допомоги в установах інтернатного профілю.
46. Психологічні особливості в роботі соціального працівника: готовність до взаємодії з клієнтом

7. Самостійна робота студентів

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Змістовий модуль 1			
1	Тема 1. Понятійні виміри соціально-психологічної допомоги населенню	8	16
2	Тема 2. Соціальна допомога: основні питання політики	10	16
3	Тема 3. Психосоціальна допомога і психосоціальна робота	8	14
Змістовий модуль 2			
4	Тема 4. Мас-медіа та телефон довіри як простір психологічної допомоги	18	16
5	Тема 5. Соціально-психологічне консультування безробітних	10	14
6	Тема 6. Волонтерство як форма соціально-психологічної допомоги	10	14
Змістовий модуль 3			
7	Тема 7. Криза як феномен потреби у психосоціальній допомозі	10	14
8	Тема 8. Психосоціальна допомога дорослим у кризових ситуаціях	10	14
9	Тема 9. Психосоціальна допомога дітям у кризових ситуаціях	10	14
Разом		96	132

Організація та проведення тренінгу – 4 год

8. Тренінг з дисципліни

Завдання тренінгу:

- розширення можливостей встановлення контакту в різних ситуаціях спілкування;
- відпрацювання навичок розуміння інших людей, себе, а також взаємин між людьми;
- опанування навичок ефективного слухання;
- активізація процесу самопізнання та самоактуалізації;
- розширення діапазону творчих здібностей.

Вправа «Автобус»

Мета вправи: відпрацювання гнучкості невербальної поведінки

Учасники розбиваються на пари. Інструкція наступна: «Зараз ви пасажир автобуса. За сигналом «Червоний» автобус зупиняється на світлофорі. Раптом ви бачите в зустрічному автобусі людину, яку ви давно не бачили. Ви хочете домовитися про зустріч з нею в якомусь певному місці і в певний час. У вашому розпорядженні - одна хвилина, поки автобуси стоять біля світлофора. За сигналом «Зелений» вмикається зелене світло і автобуси роз'їжджаються».

Після невербального програвання, учасники тренінгу діляться інформацією про те, як вони зрозуміли один одного.

Тривалість: 15-20 хвилин.

Вправа «Зіпсований телефон»

Мета вправи: вдосконалення навичок невербальної комунікації; спілкування без допомоги слів; здатності розуміти партнера на невербальному рівні.

Із групи вибирається п'ять студентів, чотири з них виходять з кімнати. П'ятому даєте текст: "У батька було 3 сина. Старший розумний був чолов'яга, середній був ну так собі, молодший син був не в собі ". Він повинен без слів показати цей текст четвертій людині, той третьому, той другому, і потім першому. Для кращого запам'ятовування перша людина може проговорити текст кілька раз. Потім, починаючи з самого останнього студента, розпитуємо, про що був текст історії. Можна просити повторювати текст, якщо той, кому він передається, не розуміє його.

Обговорення того, які засоби оповідач використовував для передачі повідомлення. На що звертав в першу чергу увагу слухач. Наскільки слухач міняв комунікативні засоби, стаючи оповідачем.

Тривалість: 20-25 хвилин

Вправа «Втеча з в'язниці»

Мета вправи: розвиток здібностей до емпатії, розуміння міміки, мови рухів тіла.

Учасники групи стають у дві шеренги обличчям один до одного. Ведучий пропонує завдання: "Перша шеренга буде грати злочинців, друга - їх спільників, які прийшли в тюрму, для того щоб влаштувати втечу. Між вами звуконепроникна скляна перегородка. За короткий час побачення (5 хвилин) спільники за допомогою жестів і міміки повинні розповісти "злочинцям, як вони будуть рятувати їх з в'язниці (кожен" спільник "рятує одного "злочинця)". Після закінчення гри "злочинці" розповідають про те, чи правильно вони зрозуміли план втечі.

Тривалість: 15-20 хвилин.

Вправа «Дзеркало»

Інструкція тренера: «Зараз вам пропонується виконати кілька нескладних завдань, вірніше зімітувати їх виконання. Для першого виконання потрібно 2 учасника ».

Пара учасників виходить вперед. Один з них - виконавець, а інший - його дзеркальне відображення, що наслідує всіх рухів виконавця. Решта учасників групи - глядачі, вони спостерігають за грою пари і виставляють партнеру, що грає роль дзеркала, оцінку за артистизм. Потім партнери в парі міняються ролями. Пари по черзі міняються, таким чином перед групою виступають всі її учасники. Кожен виступає в двох ролях: в ролі виконавця і в ролі дзеркала. Кожен виконує по 2 дії. Група оцінює акторів, які грають роль дзеркала, за п'ятибальною системою. Потім оцінки всіх учасників будуть підсумовуватися і кожен зможе дізнатися про успішність своєї роботи в ролі дзеркала. Обговорити, як себе відчували учасники у різних ролях, чи зручно їм було бути дзеркалом і відображати чужі дії.

Пропоновані дії: пришити гудзик, попросувати білизну, спекти пиріг, зібратися в дорогу, зашнурувати черевики, виступити в цирку, помити голову, підмести підлогу, забратися в кімнату, намалювати картину, посадити картоплю, приготувати салат. Дії можуть додаватися в залежності від кількості учасників.

Тривалість: 5 хвилин на виступ однієї пари, 10 хвилин на обговорення переваг та недоліків і зворотний зв'язок.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Соціально-психологічна допомога населенню» студент отримує підсумковий бал (за 100-бальною шкалою), що визначається як середньозважена величина оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі:

- підсумкового оцінювання за кожним змістовим модулем
- поточного тестування та опитування
- ректорської контрольної роботи
- оцінювання виконання КПЗ

– підсумкового письмового екзамену

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Теорія та історія психології» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)
20 %	20 %	20 %	40 %
тиждень	тиждень	тиждень	Згідно розкладу

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-9
2.	Робоча програма, тематика практичних занять до вивчення курсу	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Друковані наукові, навчально-методичні, науково-популярні та інші видання

1. Агресивність на телеекрані: оцінка фахівців / Матеріали Круглого столу // Соціальна психологія. – 2014. – № 4. – С.155-158.
2. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика / А. Ф. Бондаренко. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : Независимая фирма “Класс”, 2001. – 336 с.
3. Буященко В. В. Соціальна допомога в контексті повсякденності / В. В. Буященко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2009. – Вип. 39. – С. 161-173.
4. Вачков И.В. Введение в профессию “психолог” : [уч. пос.] / И.В. Вачков, И.Б. Гриншпун, Н.С. Пряжников. – М. : Изд. Московского психолого-социального института ; Воронеж : Изд. НПО “МОДЭК”, 2002. – 464 с.
5. Все про соціальну роботу: [навчальний енциклопедичний словник-довідник] / за науковою ред. д.с.н., проф. В. М. Пічі. – Вид. 2-ге, виправлене, перероблене та доповнене. – Львів : Новий Світ – 2000, 2013. – 616 с.
6. Головатий М. Ф. Соціальна політика і соціальна робота : термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К. : МАУП, 2005. – 560 с.

7. Дубініна Я.П. Оволодіння технологіями психосоціальної допомоги як складова професійної підготовки фахівця з соціальної роботи [Електронний ресурс] // Я.П. Дубініна. – Режим доступу: <http://dSPACE.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10251/1/131-132.pdf>
8. Москалець В. П. Психологічна допомога особистості у суспільстві сьогодення: спроба актуалізації [Електронний ресурс] / В. П. Москалець, І. Е. Ковальська // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2014. – Вип. 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_4_21_8
9. Методичні рекомендації щодо врахування соціокультурних чинників в теорії та практиці психотерапевтичної допомоги особистості / за редакцією З.Г.Кісарчук. — Кіровоград: Імекс-Лтд, 2013. — 140 с.
10. Мэй Р. Искусство психологического консультирования / Роло Мэй / Пер.с англ. Т.К.Кругловой — М. : Независимая фирма «Класс», 1994. — 165 с.
11. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / Мартіна Мюллер. — Львів: Видавництво Українського католицького університету: Свічадо, 2017. — 120 с
12. Омельченко Я.М. Психологічна допомога дітям з тривожними станами / Яніна Омельченко, Зоя Кісарчук. — К.: Шк. світ, 2008. — 112 с. — («Бібліотека шкільного світу»)
13. Практика телефонного консультирования: хрестоматия / Ред.-сост. А.Н. Моховиков. — М. : Смысл, 2011. — 379 с.
14. Печій П. Символдрама в кризовій інтервенції / П. Печій // Форум психіатрії та психотерапії. — Том 7. — Львів, 2017.
15. Петровская Л.А. Компетентность в общении. Социально-психологический тренинг / Л. А. Петровская. — М.: Изд-во МГУ, 1989. — 216 с.
16. Психологія поведінки на війні: практичний poradник. Навчальний посібник / колектив авторів; за заг. ред. В.І. Осьодла. — К. : НУОУ, 2014. — 125 с.
17. Психологическая помощь мигрантам: травма, смена культуры, кризис идентичности / Под ред. Г. У. Солдатовой. — М. : Смысл, 2002. — 479 с
18. Психосоціальна допомога в роботі з кризовою особистістю : [навчальний посібник] / наук. ред. та керівник проблем. групи Л. М. Вольнова. – К.: В-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 275 с.
19. Рибін В. Методологічне обґрунтування соціального захисту населення як багатофункціональної системи / В.Рибін // Вітакультурний млин. – 2017. – Модуль 19. – С. 46-52.
20. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека / Карл Р. Роджерс / Пер.с англ. — М. : Изд. группа «Прогресс»: Универс, 1994. — 480 с.
21. Сафонова Л. В. Содержание и методика психосоциальной работы : [учеб. пособие для студ. высш. учеб.заведений] / Л. В. Сафонова. – М.: Изд. центр "Академия", 2006. – 224 с.
22. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В. Залеська та ін. — Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. — 84 с.
23. Слюсаревський М. Історіогенез соціальної психології як джерело уявлень про її змістовий обсяг, дисциплінарну побудову та науковий статус / М. Слюсаревський // Психологія і суспільство. – 2013. – № 2. – С. 45-57.
24. Технології роботи організаційних психологів: [навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядиплом. освіти] / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: Фірма "ІНКОС", 2005. – 366 с.
25. Титаренко Т. М. Життєві кризи: технології консультивання : [навч. посіб.]. У 2-х ч. / Тетяна Титаренко. – К. : Главник, 2007. – Ч. 1. – 144 с.
26. Тохтамиш О. М. Реабілітаційна психологія. Навчально-методичний посібник / О.М. Тохтамиш. — Вінниця: ТОВ Віндрук. — 2014. — 102 с.
27. Фурман А.А. Психологія особистості : ціннісно-орієнтаційний вимір : [монографія] / А.А. Фурман. — Одеса: ОНПУ; Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 312 с.
28. Фурман А. В. Методологія парадигмальних досліджень у соціальній психології : [монографія] / А. В. Фурман. – К. : Інститут соціальної і політичної психології НАПН України; Тернопіль : Економічна думка, 2013. – 100 с.

29. *Фурман А. В.* Психодіагностика : [навч.-метод. модульний комплекс із дисципліни] / А. В. Фурман. – 3 вид., скор. – Тернопіль, 2015. – 64 с.
30. *Фурман О. Є.* Психологічні параметри інноваційно-психологічного клімату загальноосвітнього навчального закладу : 19.00.07 : автореф. дис. ... д-ра психол. наук / Оксана Євстахіївна Фурман ; ДЗ “Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського”. – Одеса, 2015. – 37 с.

Електронні ресурси

1. nplu.kiev.ua - Національна парламентська бібліотека України
2. nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
3. ukrlibworld.kiev.ua/med - Державна науково-медична бібліотека України
4. gntb.n-t.org - Державна науково-технічна бібліотека України
5. lucl.lucl.kiev.ua - Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ)
6. ukrbook.net - Книжкова палата України
7. lib.com.ua - Українська електронна бібліотека